

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
відокремленого структурного підрозділу № 3 комунального
некомерційного підприємства «Одеський обласний медичний центр
психічного здоров'я» Одеської обласної ради.
26.03.2025

Одеса, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.03.2025 групою національного превентивного механізму здійснено відвідування відокремленого структурного підрозділу № 3 комунального некомерційного підприємства «Одеський обласний медичний центр психічний здоров'я» Одеської обласної ради» (далі – КНП, лікарня, заклад, установа, відокремлений структурний підрозділ № 3).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Попова Марія Федорівна, представник Уповноваженого в Одеській області;

Тихоненко Тетяна Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Фісюков Сергій Сергійович, представник громадської організації;

Жук Олексій Володимирович, представник громадської організації;

Абдуллаєв Марат Абдуллаєвич, представник громадської організації.

Загальна інформація:

Відвідування закладу здійснюється повторно. Перший візит проведено 23.08.2024 в межах цільового відвідування лікарні з метою перевірки належності умов перебування пацієнтів під час здійснення лікування. Реагування на дії пацієнта К., який оголосив голодування через незадовільні умови перебування в КНП «Одеська обласна психіатрична лікарня № 2» Одеської обласної ради».

Лікарня знаходиться за адресою: 67215, Одеська область, Одеський район, с. Олександрівка, пл. Центральна, 1.

Керівник закладу – Сервецький Станіслав Костянтинович.

КНП «Одеська обласна психіатрична лікарня № 2» Одеської обласної ради увійшло до складу КНП «Одеського обласного медичного центру психічного здоров'я» Одеської обласної ради, як відокремлений структурний підрозділ № 3. Процедура приєднання та припинення діяльності КНП «Одеська обласна психіатрична лікарня № 2» Одеської обласної ради здійснюється на підставі рішення Одеської обласної ради.

Медичним закладом укладені договори про медичне обслуговування населення за програмами державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році (пакет № 9, № 19, № 23, № 24, № 25, № 39, № 50). Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, акушерство і гінекологія, дієтологія, ендокринологія, епідеміологія, клінічна лабораторна діагностика, медична психологія, психофізіологія, психіатрія, дитяча психіатрія, психотерапія, неврологія, наркологія, отоларингологія, офтальмологія, рентгенологія, рефлекс терапія, стоматологія, терапія, токсикологія, ультразвукова діагностика, фізіотерапія, фтизіатрія, хірургія, функціональна діагностика, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою, лабораторна справа (клініка), сестринська справа, рентгенологія, медична статистика.

Відокремлений структурний підрозділ № 3 КНП «Одеського обласного медичного центру психічного здоров'я» Одеської обласної ради є неприбутковим закладом охорони здоров'я, який забезпечує спеціалізовану стаціонарну та амбулаторну допомогу в сфері психіатрії та наркології. Основною метою лікарні є надання спеціалізованої психіатричної, психосоматичної, наркологічної, неврологічної допомоги населенню області. Напрям діяльності закладу передбачає проведення комплексної діагностики, лікування, реабілітації та соціальної адаптації пацієнтів із розладами психіки та поведінки.

Численність працюючого персоналу у підрозділі становить 125 осіб, серед яких: лікарів – 37, середнього медичного персоналу – 38, фармацевтів – 1, молодшого медичного персоналу – 60 та інших спеціалістів з немедичною освітою.

Відокремлений структурний підрозділ № 3 розрахований на перебування 600 осіб. На день відвідування у закладі перебувало 558 пацієнтів, 56 внутрішньо переміщених осіб та 52 особи з інвалідністю.

Групою НПМ відвідано приймальне відділення, психіатричне жіноче відділення № 26, психіатричне чоловіче відділення № 27, геріатрично-психіатричне відділення № 29 з наданням паліативної допомоги дорослим та психіатричне змішане відділення № 36 для надання паліативної допомоги.

За результатами попереднього відвідування вносились рекомендації щодо виявлених недоліків:

Одеський обласний державний адміністрації забезпечити:

- проведення ремонтних робіт харчоблоку та відділень;
- контроль за додержанням прав пацієнтів лікарні;
- задовільні умови перебування пацієнтів;
- належне харчування;
- вільний доступ до питної води;
- медикаментами пацієнтів лікарні.

КНП «Одеська обласна психіатрична лікарня № 2» Одеської обласної ради (відокремлений структурний підрозділ № 3) забезпечити:

- комплексний підхід до реабілітації пацієнтів з метою їх подальшої ресоціалізації;
- розміщення пацієнтів з дотриманням приватності;
- проведення ремонтних робіт у приміщеннях та облаштування безбар'єрного простору для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Для виконання наданих рекомендацій керівництвом відокремленого структурного підрозділу № 3 проведено певну роботу з усунення виявлених недоліків, а саме:

- проведено поточні ремонтні роботи у відділенні;
- у відділенні № 36 запроваджено нову програму харчування пацієнтів, що реалізується через кейтерингову компанію.

Інші виявлені у серпні 2024 року недоліки у роботі закладу залишились неусуненими.

Під час відвідування НПМ виявлено наступний позитивний досвід організації функціонування відокремленого структурного підрозділу № 3:

- пацієнти медичного закладу мають при собі документи, що засвідчують особу;

медичними працівниками дотримуються вимоги щодо належного зберігання лікарських засобів (фото 1);

забезпечено вільний доступ пацієнтів до питної води, у кожному відділенні лікарні встановлені ємності з питною водою (фото 2);

лікування проводиться відповідно до затверджених клінічних протоколів;

відділення відокремленого структурного підрозділу № 3 забезпечені медичним обладнанням відповідно до наявних потреб, що позитивно впливає на якість та своєчасність надання необхідної медичної допомоги пацієнтам (фото 3);

пацієнти, відповідно до стану здоров'я, мають можливість вільно пересуватись по закладу та перебувати на прогулянках. Відділення № 26 має свій відокремлений прогулянковий двірник оснащений лавками та альтанками для відпочинку (фото 4);

соціальний працівник сприяє у відновленні документів, що посвідчують особу та отримання пільг, статусів, тощо;

залучається гуманітарна допомога з метою покращення умов перебування та лікування (фото 5). В 2024 році за рахунок гуманітарної допомоги харчоблок лікарні частково забезпечений новим обладнанням (фото 6);

у приміщеннях лікарні облаштована пожежна сигналізація;

у відділеннях закладу № 26, № 27 наявні кімнатами для відпочинку та відвідування пацієнтів.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на неналежне жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, видів поведінки з боку персоналу не надходило.

Пацієнтам надається психіатрична допомога згідно галузевих стандартів та клінічних протоколів розроблених на засадах доказової медицини. Медична документація ведеться відповідно до чинного законодавства.

Під час відвідування групою НПМ виявлені недоліки в роботі відокремленого структурного підрозділу № 3 КНП «Одеського обласного медичного центру психічного здоров'я» Одеської обласної ради, які призводять до порушення прав пацієнтів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У палатах відсутній в достатній кількості твердий інвентар: приліжкові тумби, шафи для зберігання одягу, стільці тощо, що не забезпечує додержання вимог пункту 8.3.2.7 основних положень ДБН В.2.2.-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення».

Європейській комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у пункті 34 наголошує на важливості створення позитивного терапевтичного середовища у лікарні, що передбачає необхідність надавати у розпорядження пацієнта місце для зберігання його особистих речей, тумбочок біля ліжок, шаф для одягу та сантехнічне облаштування таким чином, щоб не порушувати права пацієнта на приватність під час здійснення гігієнічних процедур. Відсутність такої можливості може сприйматися пацієнтом як посягання на його особисту безпеку та незалежність (фото 7).

2. Матеріально-технічна база відділення № 29 застаріла. Зокрема, у палатах розміщено ліжка з панцерними сітками та матрацами, які потребують заміни

(фото 8). КЗК звертає увагу на необхідності продовжувати докладати зусиль з метою подальшого зниження кількості ліжок із сітками, які досі використовуються у закладах з надання психіатричної допомоги.

3. У приміщеннях відділень № 29 та № 36 пошкоджено покриття стін, стелі та підлоги, що унеможлиблює належну дезінфекційну обробку палат та їдалень, не забезпечує належного терапевтичного середовища та є порушенням пункту 10 розділу II наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України) «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до новозбудованих, реставрованих і реконструйованих закладів охорони здоров'я» від 21.02.2023 № 354 (фото 9).

Приміщення пральні неохайне та сире, на стінах пліснява, випрані речі лежать на підлозі, частина речей які сушилися, у вкрай незадовільному стані (фото 10), що є порушенням вимоги статті 25 Закону України «Про психіатричну допомогу», де визначено, що особи, яким надається психіатрична допомога, мають право на її отримання в умовах, що відповідають вимогам санітарного законодавства.

Рекомендаціями КЗК «Поміщення особи до психіатричного лікувального закладу без її на те згоди» (CPT/Inf(98)12-part) передбачено, що створення позитивного терапевтичного середовища, насамперед передбачає, забезпечення пацієнту достатнього простору для проживання, так само як і нормального освітлення, опалення та провітрювання, а також підтримання закладу в належним чином відремонтованому стані, який відповідає гігієнічним нормам.

4. На вікнах деяких палат відділень наявні ґрати, що є порушенням пункту 9 Порядку надання психіатричної допомоги в умовах стаціонару, затвердженого наказом МОЗ України від 07.12.2023 № 2085 та статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу», де психіатрична допомога має надаватися в найменш обмежених умовах, що забезпечують безпеку особи та інших осіб, при додержанні прав і законних інтересів особи, якій надається психіатрична допомога (фото 11). Варто зазначити, що сучасні медичні підходи будуються на принципах гуманізації психіатричної допомоги, які включають у себе створення середовища, що сприятиме одужанню та мінімізує використання обмежувальних заходів.

5. У санітарних кімнатах відділень відокремленого структурного підрозділу № 3 не створено умов приватності: не встановлені розмежування перегородки між сантехнічним обладнанням, санітарні кімнати лише частково забезпечені дверцятами, душові кімнати передбачені для загального користування (фото 12), що є порушенням пункту 34 КЗК передбачається розташування сантехнічного обладнання таким чином, щоб пацієнт міг бути наодинці сам із собою. Окрім цього, мають також бути враховані потреби пацієнтів похилого віку та пацієнтів з інвалідністю.

6. У відділеннях закладу застарілі плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі, що суперечить абзацу п'ятому пункту 5 Розділу II Наказу Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженому Міністерством внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, де визначено, що місця розташування первинних засобів пожежогасіння, план евакуації із захисної споруди позначаються і освітлюються. У відділенні № 29 наявний схематичний план евакуації викладений не державною мовою (фото 13), відсутні світлові вказівники «Вихід».

7. У відділеннях № 29 та № 36 лікарні інформаційні стенди не містять інформацію стосовно прав та обов'язків пацієнтів, а також номери посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їх прав. Інформація на стендах застаріла та викладена не державною мовою.

8. У ході відвідування встановлено, що як укриття у закладі передбачено використання підвального приміщення під відділеннями, які відвіданні групою НПМ. Згідно з інформацією, отриманою від керівника підрозділу № 3, фахівці ДСНС не склали акт огляду приміщення. Підвальне приміщення перебуває у незадовільному стані та потребує ремонту, що не забезпечує безпечного перебування на території закладу пацієнтів і медичного персоналу під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» та не відповідає ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» (фото 14).

9. У порушення пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» продукти харчування не маркуються та зберігаються з порушенням температурний режиму, що погіршує якість харчування та може призвести до харчових отруєнь (фото 15).

10. Під час відвідування відділень закладу встановлено недотримання норм площі на одного пацієнта. В палатах перебувають більше ніж 4 особи, в більшості з яких ліжка розміщено в притул один до одного, що не забезпечує пацієнтам достатнього особистого простору, що порушує основні положення ДБН В.2.2.-10:2022 (фото 16). У палатах відділень відсутня система виклику медичних працівників з акустичним і світловим сигналом.

11. Приміщення відділень загального користування структурного підрозділу № 3 не пристосовані до потреб маломобільних груп населення, що порушує пункт 34 КЗК та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»:

відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування;

пороги дверей у відділеннях лікарні не виділені контрастною стрічкою;

при вході в окремі відділення та кабінети не розміщені інформаційні таблички з зазначенням номеру та назви відповідного кабінету шрифтом Брайля, що ускладнює орієнтацію для відвідувачів та пацієнтів;

відсутні пандуси та підйомники (фото 17).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Одеській обласній військовій адміністрації

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у структурному підрозділі № 3 КНП «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я» Одеської обласної ради;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу у структурному підрозділі № 3 «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я» Одеської обласної ради.

КНП «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я» Одеської обласної ради» забезпечити:

надання медичної допомоги відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» та Закону України «Про психіатричну допомогу»;

розміщення пацієнтів з дотриманням можливості підійти до ліжка з 3-х сторін;
палати необхідними меблями та інвентарем;

вільне пересування пацієнтів у закладі відповідно до вимог Порядку;

проведення ремонтних робіт у приміщеннях закладу відповідно до санітарно-протиепідемічних вимог до закладів охорони здоров'я та Державних будівельних норм;

умови для перебування маломобільних осіб (облаштувати пандуси, поручні, електричні підйомники тощо);

проведення заміни ліжок із сітками;

пацієнтів достатньою кількістю твердого інвентарю;

дотримання норми вимог площі палат на одну особу;

демонтуювання ґрат на вікнах палат;

безпечне перебування на території закладу пацієнтів та медичного персоналу під час оголошення сигналу «Повітряна тривога»;

оновлення інформації на стендах відділень.

Додаток: фото до звіту.

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Тетяна ТИХОНЕНКО

Фото до звіту

фото № 1

фото № 2

фото № 3

фото № 4

фото № 5

фото № 6

фото № 7

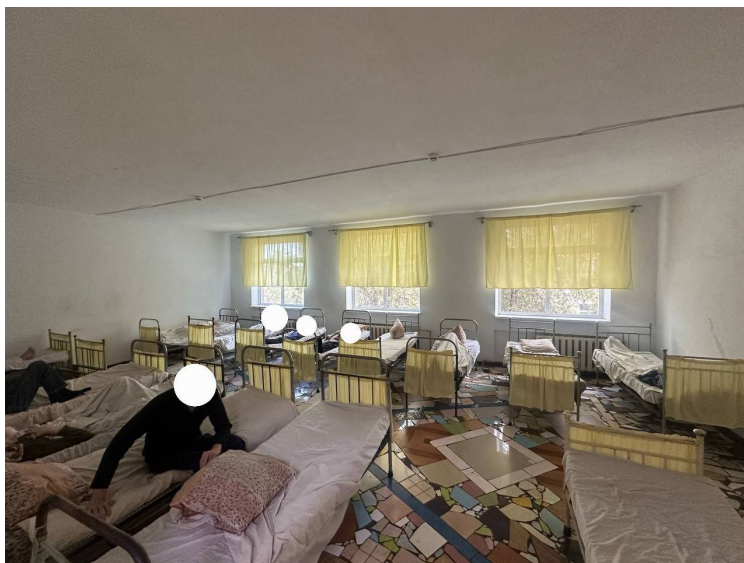

фото № 8

фото № 9

фото № 10

фото № 11

Фото № 12

фото № 16

фото № 17

